

Z A P I S N I K
sa 101. sjednice Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu
održane 4. februara 2020. godine

Sjednica je počela u 11 sati.

Predsjedavala je Marta Šćepanović, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ce Odbora: Marija Maja Ćatović, Radule Novović, Jovanka Laličić, Miloš Nikolić, Radule Novović, Milun Zogović, Draginja Vuksanović Stanković i Neđeljko Rudović.

Sjednici je prisustvovao predstavnik predlagača Predloga zakona o alternativnom rješavanju sporova, kao i Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, Ibrahim Smailović, generalni direktor Direktorata za građansko zakonodavstvo i nadzor u Ministarstvu pravde.

Za sjednicu je predložen sljedeći:

DNEVNI RED:

- 1. Predlog zakona o alternativnom rješavanju sporova, koji je podnijela Vlada Crne Gore;**
- 2. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, koji je podnijela Vlada Crne Gore;**
- 3. Tekuća pitanja.**

Predloženi dnevni red je usvojen većinom glasova.

PRVA TAČKA - Predlog zakona o alternativnom rješavanju sporova, koji je podnijela Vlada Crne Gore

Predsjednica Odbora Marta Šćepanović, nakon otvaranja sjednice, pozvala je predstavnika predlagača da uvodnu riječ o predlogu zakona.

Ibrahim Smailović je, obrazlažući Predlog zakona o alternativnom rješavanju sporova, kazao da je Vlada Crne Gore, na sjednici od 21. novembra 2019. godine, utvrdila navedeni zakonski predlog, te prosljedila Skupštini Crne Gore. Kako je istakao predstavnik predlagača, jedan od prioriteta Evropske unije i drugih međunarodnih organizacija podsticanje alternativnog rješavanja sporova. Ustavom zajemčeni i standardni način rješavanja svih sporova o pravima kojima stranke mogu slobodno raspolagati je sudski postupak, dodajući da je, sa druge strane, društveno poželjno pravo, a u sve većoj mjeri i dužnost stranaka da pri rješavanju sporova iscrpe sve druge mogućnosti prije nego se obrate pravosudnim organima. Sagledavajući značaj ovih pitanja, naveo je Smailović, Vlada Crne Gore je u januaru 2018. godine donijela Srednjoročni programa rada Vlade za period 2018-2020 godina, kojim je u okviru strateškog prioriteta 2 - Crna Gora - država vladavine prava i dobrog upravljanja predviđeno da se radi na poboljšanju pristupa pravdi građanima i pravnim subjektima

primjenom alternativnih načina rješavanja sporova, čime bi se postigao veći nivo efikasne i pravovremene zaštite građana i pravnih subjekata. Takođe, pretpostavke za realizaciju ciljeva iz Srednjoročnog programa rada Vlade CG su uspostavljanje strateškog okvira - donošenje Programa razvoja alternativnog rješavanja spora 2019-2021, koji je donijet u decembru 2018. godine, usklađivanje zakonodavnog okvira sa pravom Evropske unije donošenjem Zakona o alternativnom rješavanju sporova, transformacija Centra za posredovanje u Centar za alternativno rješavanje sporova itd. Obrazlažući dalje podnijeti zakonski predlog, istakao je da je Zakon o posredovanju uspostavio samostalan pravni okvir za mirno rješavanje sporova u Crnoj Gori. U više od deset godina njegove uspješne primjene, pokazalo se u praksi da je potrebno suštinski modernizovati uređenje medijacije i urediti oblike alternativnog rješavanja sporova, kako bi se zajamčila njihova veća efikasnost i proširena upotreba.

Kako bi se obezbjedio jedinstven pristup, dodatno podstakla upotreba medijacije i drugih vidova alternativnog rješavanja sporova, prije svega rane neutralne ocjene spora i osiguralo da se poštuju jednaki standardi kvaliteta, Smailović je istakao da je potrebno da se u jednom aktu definišu odredbe koje su zajedničke za navedene alternativne metode rješavanja sporova i da se stvori osnov za jedinstveni organizacijski pristup, proširujući nadležnosti aktuelnog Centra za posredovanje i na druge načine alternativnog rješavanja sporova uspostavljajući Centar za alternativno rješavanje sporova. Na ovaj način će se, i u kontekstu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, stvoriti optimalne pretpostavke za ispunjavanje sadašnjih i budućih obaveza koje će Crna Gora, kao država članica, imati u pogledu obezbjeđenja kvalitetnog i efikasnog funkcionisanja pravosudnog sistema. Na kraju, predstavnik predlagača je kazao da se takvim mjerama omogućuje i sprovođenje akcionih planova za primjenu strategije reforme pravosuđa u smislu bolje i kvalitetnije edukacije sudija, medijatora, evaluatora spora i advokata u cilju podsticanja primjene alternativnih načina rješavanja sporova, kvalitetnija obuka i licenciranje medijatora i evaluatora spora, kao i bolja kontrola kvaliteta medijacije i drugih alternativnih načina rješavanja sporova.

Poslanica Jovanka Laličić je u svojoj riječi kratko istakla da je navedeni predlog zakona veoma dobar, dodajući da je istim još i predviđena besplatna medijacija u sporovima kada su u pitanju porodični sporovi, i sporovi protiv države i jedinica lokalne samouprave, što je, kako je navela, od velikog značaja. Predstavniku predlagača je postavila pitanje u odnosu na status Agencije za mirno rješavanje sporova, odnosno kakav će biti odnos nje i budućeg Centra za alternativno rješavanje sporova, imajući u vidu da se novim predlogom tretira i rješavanje individualnih radnih sporova.

Predstavnik predlagača iz Ministarstva pravde, Ibrahim Smailović, odgovarajući poslanici Laličić, kazao je da će stranka imati mogućnost da se obrati Agenciji za mirno rješavanje sporova, ili Centru za alternativno rješavanje sporova, prije nego što iskoristi mogućnost obraćanja sudu. S tim u vezi, dodao je da je uloga Centra za alternativno rješavanje sporova, usmjerena u cilju ne samo stručne i administrativne podrške za rad medijatora i evaluatora spora, već i promocije samih vansudskih načina rješavanja sporova, kao što su medijacija, rana neutralna ocjena itd. Oaj Centar, kako je i samim predlogom zakona predviđeno, ima i određene

ingerencije u odnosu i na druge načine rješavanja sporova, u skladu sa posebnim zakonom, a tamo se pominje Zakon o zaštiti potrošača i dr.

Poslanica Draginja Vuksanović Stanković, u svojoj riječi, predstavniku predlagača je postavila pitanje koje se odnosi na razliku između dosadašnjeg posrednika i medijatora, u postupcima koji se tiču brakorazvodnih parnica, postupcima osporavanja očinstva i materinstva, imajući u vidu da se radi o sporovima lične prirode, koji su vrlo specifični. Drugo pitanje ticalo se uslova za dobijanje licence za medijatora, te s tim u vezi, kakva je uloga Centra za socijalni rad u postupku povjeravanja djece, znajući da i porodični odnosi spadaju u građansko-pravne odnose, te da je predmet ovog zakona prije svega određena norma u dijelu građansko-pravnih odnosa.

Ibrahim Smailović je odgovarajući na pitanje poslanice Vuksanović Stanković, kazao da je termin posrednik stariji termin, te da je novim zakonom predviđeno da se sadašnjim posrednicima, odnosno licima koja su završila obuka za posrednike, priznaje za obuka, s tim što će biti dužni da u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, podnesu nadležnom Ministarstvu pravde zahtjev za izdavanje licence za rad medijatora. Dakle, posrednici i medijatori su jedna te ista lica. Kada je u pitanju vršenje roditeljskog prava, i angažovanje Centra za socijalni rad u samim postupcima medijacije, kazao je da je u Crnoj Gori veoma dobro razvijena tzv. porodična medijacija, te da se u toj oblasti radilo puno u prethodnom periodu, navodeći da je plan da se u narednom periodu razvije i privredna medijacija. Usaglašavajući Zakon o alternativnom rješavanju sporova sa Porodičnim zakonikom, predstavnik predlagača je kazao da je Ministarstvo pravde ujedno i predložilo izmjene Porodičnog zakonika, zbog niza procesnih rokova koji obavezuju sud, odnosno Centar, za postupanje u odnosu na predmete koji su upućeni na medijaciju. Dakle, stranke nakon upućivanja suda na medijaciju, u toku medijacije, mogu da se pomire, tada se medijacija okončava obustavom. Međutim, kako je kazao Smailović, ukoliko ne dođe do mirenja stranaka, onda će se pokušati postići sporazum o vršenju roditeljskog prava i o podjeli zajedničke imovine. Nadalje, kakav god sporazum da postignu stranke, posle razvoda braka, taj sporazum će sud prihvatiti samo ako procijeni da je to u najboljem interesu djeteta. Ono što je još jedna važna napomena jeste da je i u ovom zakonu prepoznali još jedan novi institut porodičnog zakona, koji datira iz 2016. godine, a to je lice za podršku djetetu u postupcima iz porodično pravnih odnosa. Dakle, prema riječima Smailovića, sud može i u toj vrsti postupka da kada ocijeni da je u interesu zaštite i prava djeteta, kao i kada postoji prisustvo jakog inteziteta konflikta između samih roditelja, ili roditelja i djeteta, da postavi djetetu lice za podršku. Predviđeno je takođe da će i medijator o svim ovim radnjama, ukoliko je lice za podršku već angažovano kod suda, obavještavati lice za podršku i slati mu neophodna obavještenja i akte koje je po zakonu dužan da dostavi.

Poslanik Radule Novović, u svojoj raspravi, naveo je da je uvođenje medijacije u pravni sistem Crne Gore, kulturološki iskorak, ne samo pravni. S tim u vezi, poslanika je interesovalo u kojoj mjeri je navedeni institut zaživio, te kakva je komparativna analiza kada su u pitanju države iz regiona. Takođe, poslanik Novović je pitao predstavnika predlagača da li postoji plan za donošenje određenog akcionog plana za

promociju ovog veoma važnog instituta, odnosno na koji način će isti približiti građanima.

Predstavnik predlagača, Ibrahim Smailović, se saglasio sa poslanikom Nonovićem da je medijacija određena vrsta i kulturološkog fenomena, kao vrsta vansudskog rješavanja sporova. Podsjetio je da je posredovanje prvi put uvedeno u pravni sistem Crne Gore 2004. godine, nakon čega je donesen i posebni zakon, tzv. lex specialis za posredovanje, Zakon o posredovanju, i u tom periodu su se preduzimale razne aktivnosti na promociji ovog instituta, kako bi se isti približio javnosti. Međutim, ono što je činjenica jeste da je Ministarstvo pravde u posljednje tri, četiri godine aktueizovalo cijelu temu sa namjerom da se približi građanima značaj navedenog instituta i svi benefiti koje nosi sa sobom vansudsko rješavanje sporova, te da se broj posredovanaj u velikoj mjeri povećao, i da se sve to prati kroz godišnji izvještaj o radu, koji Centar za posredovanje dostavlja Ministarstvu pravde. Kada je u pitanju samo okruženje, naveo je da je Ministarstvo u toku izrade samog zakona, saradivalo sa ekspertima iz regiona (Slovenije, Hrvatske i Srbije), te da su oni bili veoma zadovoljni ambicijom i naporom koji Crna Gora ulaže u cilju razvijanja ovog instituta.

Poslanik Neđeljko Rudović, kazao je da je veliko opterećenje sudova i sudija u Crnoj Gori problem koji postoji, te da ga treba riješiti na racionalan način. Imajući u vidu da je propisano da Vlada propiše iznos tzv. nagrade za medijatore, poslanik Rudović je pitao predstavnika predlagača o kolikom iznosu se radi okvirno, te koliki će biti godišnji budžet Centra za medijaciju, nakon stupanja na snagu ovog zakona, te koliko će biti potrebno novih zapošljenih.

Ibrahim Smailović, kazao je da je cijeli koncept medijacije, odnosno alternativnog rješavanja sporova, zasnovan na načelu dobrovoljnosti, koje je iskazano u prvim i osnovnim odredbama zakona. To načelo ni u kojem slučaju nije povređeno samim nazivom zakona, a o čemu je, svakako, svoje mišljenje dala i Evropska komisija. Činjenica je da se stranke u određenim vrstama sporova moraju obratiti Centru, radi pokušaja mirnog rješavanja sporova. Međutim, samo obraćanje ne podrazumijeva i sami pokušaj, već će u tom slučaju, Centar da sa spiska medijatori, odredi medijatora koji će da obavi razgovor sa strankama, ukoliko obije dođu. Ukoliko jedna stranka ne dođe, medijacija se smatra neuspjelom, kazao je Smailović, i u tom slučaju ne postoje troškovi postupka. Nadalje, kazao je da će troškovi medijacije postojati samo u slučaju ako obije stranke svojevolutno prihvate postupak medijacije, i u tom trenutku one potpisuju sporazum o medijaciji, te se u tom trenutku postupak smatra započetim. Takođe, predstavnik predlagača je kazao da stranke ravnopravno snose troškove medijacije, koji se odnose na nagradu za rad i naknadu troškova medijatora. Kada je u pitanju uredba o nagradi i naknadi za rad medijatora, istakao je da već na snazi postoji Uredba koja uređuje troškove posrednika, dodajući da je planirano donošenje nove uredbe, nakon usvajanja ovog zakona. Istom, kako je kazao Smailović, ne postoji namjera za povećanje troškova za građane. Tome, kako je kazao, ide u prilog i činjenica, odnosno namjera koja postoji u zakonskom predlogu, a koja se odnosi na oslobađanje za troškove postupka za veoma širok krug sudskih sporova, misleći prvenstveno na porodične sporove. U odnosu na eventualnu potrebu

zapošljavanja dodatnih medijatora, Smailović je kazao da o tome ne može sada govoriti, te da će se sagledati potreba za raspisivanjem novih javnih poziva, kao i obuka medijatora, koji bi postupali u predmetima koji budu upućeni na medijaciju. Kada je u pitanju budžet Centra za posredovanje, kazao je da je isti povećan za ovu godinu, dodajući da je upravo namjera da se afirmacijom instituta vansudskog rješavanja sporova, smanje troškovi budžeta u narednom periodu.

Odbor je, nakon izjašnjavanja, većinom glasova (7 glasova „za“ i 1 glas „uzdržan“) podržao Predlog zakona o alternativnom rješavanju sporova, koji je podnijela Vlada Crne Gore.

Odbor je sa ove sjednice, a u vezi prve tačke dnevnog reda, podnio Skupštini sljedeći:

IZVJEŠTAJ

O RAZMATRANJU PREDLOGA ZAKONA O ALTERNATIVNOM RJEŠAVANJU SPOROVA

Odbor je u prisustvu većine članova Odbora i predstavnika predlagača razmotrio Predlog zakona o alternativnom rješavanju sporova, koji je podnijela Vlada Crne Gore.

Nakon uvodnog obrazloženja i rasprave koja je vođena, Odbor je **većinom glasova podržao** Predlog zakona o alternativnom rješavanju sporova i **predlaže Skupštini da isti usvoji.**

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određena je poslanica Jovanka Laličić, članica Odbora.

DRUGA TAČKA - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku

Predsjednica Odbora Marta Šćepanović, pozvala je predstavnika predlagača da da uvodnu riječ o predlogu zakona.

Predstavnik predlagača, Ibrahim Smailović, obrazlažući Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, kazao je da se donošenju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku pristupilo zbog potrebe usaglašavanja Zakona o parničnom postupku sa zakonom kojim se uređuje alternativno rješavanje sporova. Naime, zakonom kojim se uređuje alternativno rješavanje sporova, a čijim donošenjem će prestati da važi Zakon o posredovanju, predviđeni su medijacija i rana neutralna ocjena spora kao alternativni načini rješavanja sporova, dok je Zakonom o parničnom postupku predviđeno posredovanje kao način vansudskog rješavanja spora te je iz tog razloga neophodno usaglasiti Zakon o parničnom postupku sa zakonom kojim se uređuje alternativno rješavanje sporova.

Poslanica Marta Šćepanović, kazala je kratko da je mišljenja da se radi o dobrom zakonskom predlogu, čije se donošenje poklapa sa donošenjem Zakona o

alternativnom rješavanju sporova, te da treba povesti računa da rasprava o njima, kao i glasanje budu na istoj sjednici Skupštine, upravo iz gore navedenog razloga.

Odbor je, nakon izjašnjavanja, većinom glasova (7 glasova „za“ i 1 glas „uzdržan“) podržao Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, koji je podnijela Vlada Crne Gore.

Odbor je sa ove sjednice, a u vezi druge tačke dnevnog reda, podnio Skupštini sljedeći:

I Z V J E Š T A J
O RAZMATRANJU PREDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

Odbor je u prisustvu većine članova Odbora i predstavnika predlagača razmotrio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, koji je podnijela Vlada Crne Gore.

Nakon uvodnog obrazloženja i rasprave koja je vođena, Odbor je **većinom glasova podržao** Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku i **predlaže Skupštini da isti usvoji**.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Miloš Nikolić, član Odbora.

TREĆA TAČKA – Tekuća pitanja

U okviru tekućih pitanja, predsjedavajuća, poslanica Marta Šćapanović, istakla je da je Sekretarijat Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu poslao dopis Upravi za izvršenje krivičnih sankcija sa predlogom za organizovanje studijske posjete delegacije Odbora (zainteresovanih poslanika i stručne službe Sekretarijata) Upravi. Nadalje je navela da bi se, prilikom posjete, delegacija upoznala sa načinom rada i strukturom Uprave, smještajnim kapacitetima i statistikom broja osuđenih lica te bi se organizovao obilazak Uprave. Naime, kako je predviđeno nakon komunikacije sa Upravom, posjeta mogla realizovati u periodu od 24. do 28. februara, te je s tim u vezi, zamolila zainteresovane poslanice i poslanike da sutra do kraja radnog dana Sekretarki Odbora proslijede informaciju da li su zainteresovani za posjetu.

Sjednica je završena u 12 sati.

Zapisnik sačinila:

Sekretarka Odbora
Slavica Mirković

Predsjednica Odbora
Marta Šćapanović